

03/15**Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu
Ministerstvo kultury**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2003 pod číslem 03/15. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen Nejvyššího kontrolního úřadu Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit u vybraných účetních jednotek správnost finančních a účetních výkazů předkládaných Ministerstvem kultury jako podklady pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu.

Kontrola byla podrobena činnosti, které jsou předmětem účetnictví a které mají vliv na hodnotu testovaných konečných zůstatků v účetní závěrce k 31. 12. 2002 (dále jen „ÚZ“) jednotlivých kontrolovaných osob v kapitole 334 – Ministerstvo kultury v roce 2002 včetně souvisejících skutečností v účetních obdobích 1998 – 2001.

Kontrolu provedly v době od července 2003 do března 2004 skupiny kontrolujících Nejvyššího kontrolního úřadu odboru finančního auditu a územního odboru jižní Morava.

Kontrola byla provedena u Ministerstva kultury (dále jen „MK“) a příspěvkových organizací v jeho řídicí působnosti: Národní divadlo (dále jen „ND“), Národní galerie v Praze (dále jen „NG“), Národní knihovna České republiky (dále jen „NK“) a Státní památkový ústav v Brně – od 1. 1. 2003 Národní památkový ústav – (dále jen „SPÚ“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu podalo MK, ND a NG. Námítky byly vypořádány rozhodnutími vedoucích skupin kontrolujících.

MK podalo odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém VIII. zasedání, konaném dne 27. 4. 2004,
s c h v á l i l o usnesení č. 6/VIII/2004
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Úvod

MK bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Podle tohoto zákona je MK ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, dále pro provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury. MK mělo v roce 2002 ve své řídicí působnosti 39 příspěvkových organizací zřízených k plnění úkolů v oboru své působnosti.

Poznámka: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období.

I. Skutečnosti zjištěné při kontrole

Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek účetní závěrky k 31. 12. 2001 a k 31. 12. 2002 s ohledem na jejich obsahové vymezení dle § 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, (dále jen „zákon o účetnictví“) a dle opatření MF čj. 283/76 104/2000, kterým se stanoví účtová osnova, postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení

těchto položek pro organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace.

V souladu s § 20 a § 29 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhláškou č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, je cílem získávání údajů účetních závěrek za jednotlivé organizační složky státu a příspěvkové organizace a jejich další zpracování v následné víceúrovňové agregaci, pro kterou je důležitým předpokladem obsahová stejnorodost a správnost vymezených položek účetní závěrky a tím srovnatelnost vykazování v účetní závěrce.

Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi zřízených organizačních složek státu a státních fondů (dále jen „Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“), členěný dle jednotlivých položek, použitý v souvislosti s výkazem Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací (dále jen „Rozvaha“) poskytuje současně také informace, které umožňují uživateli účetních výkazů posoudit změny stavu struktury aktiv a závazků, tzn. změny jednotlivých položek výkazu Rozvaha.

1. Údaje vykazované v účetní závěrce k 31. 12. 2001

Protože MK neinventarizovalo majetek a závazky k 31. 12. 2002, byl předmětem kontroly i výkaz Rozvaha MK k 31. 12. 2001 pro získání informací o věrnosti zobrazení těchto položek v počátečních stavech účetního období roku 2002.

Tabulka č. 1 – Údaje z výkazu Rozvaha k 31. 12. 2001

(v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Aktiva k 31. 12. 2001			Pasiva k 31. 12. 2001		
	Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
MK	407 341,65	126 559,30	533 900,95	514 932,96	18 967,99	533 900,95

Celková nesprávnost v účetní závěrce MK k 31. 12. 2001 v údajích, které jsou podle vyhlášky č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, a vyhlášky č. 16/2001 Sb. předávány k další agregaci pro zpracování závěrečného účtu, byla 546 234,03 tis. Kč.

1.1 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností v účetní závěrce k 31. 12. 2001

Na celkové nesprávnosti se podílelo nadhodnocení, podhodnocení a neprůkaznost zůstatku jednotlivých položek výkazu Rozvaha k 31. 12. 2001. K těmto nesprávnostem docházelo porušováním zákona o účetnictví, opatření MF čj. 283/76 104/2000 a dalších předpisů.

Na celkové nesprávnosti se podílely zejména následující skutečnosti:

- neprůkaznost vykazovaného stavu majetku a závazků ve výkazu Rozvaha v hodnotě 144 890 080 Kč vznikla neprovedením inventarizace majetku a závazků v souladu se zákonem o účetnictví (nebyl inventarizován veškerý majetek a závazky);
- podhodnocení účtu 021 – Stavby ve výkazu Rozvaha o 398 930 227,93 Kč vzniklo nezaúčtováním nemovitých kulturních památek v rozporu s § 7 odst. 2 zákona o účetnictví;
- nadhodnocení účtů 022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí a 042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku ve výkazu Rozvaha o 757 182,74 Kč a o 662 860,26 Kč vzniklo neuvedením informací (údajů) v účetní závěrce k 31. 12. 2001 podle stavu na těchto účtech ke konci rozvahového dne (chybné uzavírání účetních knih). Tím došlo k porušení § 19 odst. 2 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000.

Nesprávnostmi v účetní závěrce MK k 31. 12. 2001 ve výši 546 234,03 tis. Kč byl ovlivněn závěrečný účet kapitoly 334 – Ministerstvo kultury za rok 2001 v rozsahu údajů předkládaných

ve výkazu Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací – sumář za organizační složky státu.

1.2 Porušení rozpočtové kázně

V roce 2001 MK neoprávněně použilo prostředky státního rozpočtu ve výši celkem 261 747 228,63 Kč. V rozporu s § 25 rozpočtových pravidel realizovalo výdaje rozpočtových prostředků před provedením příslušného rozpočtového opatření nad výši rozpočtovanou k datu realizace výdaje. Rozpočtová pravidla v § 25 definují tuto skutečnost jako neoprávněné použití prostředků státního rozpočtu.

2. Údaje vykazované v účetní závěrce k 31. 12. 2002

U kontrolovaných osob bylo ověřováno, zda ÚZ podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví k 31. 12. 2002.

Tabulka č. 2 – Údaje z výkazu Rozvaha k 31. 12. 2002

(v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Aktiva k 31. 12. 2002			Pasiva k 31. 12. 2002		
	Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
MK	816 878,49	154 040,49	970 918,98	951 036,40	19 882,56	970 918,96
ND	2 009 580,54	109 757,57	2 119 338,11	2 064 026,12	55 311,99	2 119 338,11
NG	1 672 706,90	57 959,86	1 730 666,76	1 672 559,98	58 106,78	1 730 666,76
NK	427 392,97	37 117,19	464 510,16	447 698,51	16 811,65	464 510,16
SPÚ	229 332,79	35 790,88	265 123,67	249 072,97	16 050,70	265 123,67

Tabulka č. 3 – Údaje z Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. 12. 2002

(v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje		Saldo příjmů a výdajů		Stavy a obraty na bankovních účtech
	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	
MK	76 977,00	141 374,32	4 783 709,00	4 809 333,58	- 4 706 732,00	- 4 667 959,26	- 4 667 959,26

Tabulka č. 4 – Údaje z Výkazu zisku a ztráty organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací (dále jen „Výkaz zisku a ztráty“) k 31. 12. 2002

(v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Náklady		Výnosy		Hospodářský výsledek po zdanění	
	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
ND	549 580,76	12 265,32	552 570,25	9 410,44	2 989,49	- 2 854,88
NG	287 200,60		282 551,51		- 4 649,09	
NK	238 251,50	105,44	217 476,16	132,76	- 20 775,34	27,32
SPÚ	222 826,22	558,97	230 465,21	707,68	7 638,99	148,71

3. Kontrolou zjištěné nedostatky

Celkovou nesprávnost v ÚZ kontrolovaných osob v údajích, které jsou dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a vyhlášky č. 16/2001 Sb. předávány k další agregaci pro zpracování závěrečného účtu, zobrazuje tabulka č. 5.

**Tabulka č. 5 – Celkové nesprávnosti v účetních závěrkách kontrolovaných osob
k 31. 12. 2002**

(v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Nesprávnost v absolutní hodnotě ve výkazu ÚZ			Celková nesprávnost v absolutní hodnotě
	Rozvaha	Výkaz o plnění rozpočtu	Výkaz zisku a ztráty	
MK	992 014,46	4 103,84	x	996 118,30
ND	2 057 453,94	x	306 666,83	2 364 120,77
NG	124 970,59	x	912,25	125 882,84
NK	200 043,30	x	222 505,15	422 548,45
SPÚ	96 290,62	x	5 261,29	101 551,91

3.1 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností v účetní závěrce k 31. 12. 2002

Na celkové nesprávnosti se u všech kontrolovaných osob podílelo nadhodnocení, podhodnocení a neprůkaznost zůstatku jednotlivých položek příslušného výkazu ÚZ. K těmto nesprávnostem docházelo porušováním zákona o účetnictví, rozpočtových pravidel, opatření MF čj. 283/76 104/2000 a dalších předpisů.

U jednotlivých kontrolovaných osob se na celkové nesprávnosti podílely zejména následující skutečnosti:

MK

- neprůkaznost vykazovaného stavu majetku a závazků ve výkazu Rozvaha ve výši 990 802 523,96 Kč vznikla neprovedením inventarizace majetku a závazků k 31. 12. 2002. MK ani v průběhu kontroly neprokázalo správnost položek majetku a závazků ve výkazu Rozvaha k 31. 12. 2002;
- neprůkaznost údajů vykazovaných ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu v části výsledek od počátku roku ve výši 4 103 841,59 Kč vznikla tím, že MK u 51 účetních dokladů neprokázalo, že byly opatřeny podpisovým záznamem osoby odpovědné za účetní případ ke dni uskutečnění účetního případu v souladu se zákonem o účetnictví, a tyto doklady proto nelze podle § 33a považovat za průkazné účetní záznamy;
- podhodnocení účtu 311 – Odběratelé ve výkazu Rozvaha o 1 196 935,30 Kč vzniklo nezjištěním skutečné výše pohledávky k datu ÚZ za obchodní společností. Tím došlo k porušení § 29 zákona o účetnictví.

ND

- neprůkaznost vykazovaného stavu majetku a závazků ve výkazu Rozvaha ve výši 2 049 734 981,15 Kč vznikla neprovedením inventarizace veškerého majetku a závazků, případně jejím neprovedením v souladu se zákonem o účetnictví (inventurní soupisy neobsahovaly povinné informace uvedené v § 30 odst. 2 písm. a) a b) zákona o účetnictví);
- neprůkaznost údajů vykazovaných ve Výkazu zisku a ztráty ve výši 306 427 724,32 Kč vznikla tím, že ND u 224 účetních dokladů neprokázalo, že byly opatřeny podpisovým záznamem osoby odpovědné za účetní případ nebo podpisovým záznamem osoby odpovědné za jeho zaúčtování, tzn. neprokázalo všechny povinné skutečnosti účetních dokladů stanovené v § 11, a tyto doklady proto nelze podle § 33a považovat za průkazné účetní záznamy.

NG

- neprůkaznost vykazovaného stavu majetku a závazků ve výkazu Rozvaha ve výši 45 020 744,33 Kč vznikla neprovedením inventarizace veškerého majetku a závazků, případně jejím neprovedením v souladu se zákonem o účetnictví (inventurní soupisy neobsahovaly povinné informace uvedené v § 30 odst. 2 písm. b) zákona o účetnictví, NG neprokázala stav hmotného majetku ke konci rozvahového dne za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období roku 2002);
- podhodnocení účtu 031 – Pozemky ve výkazu Rozvaha o 62 495 610 Kč vzniklo neúčtováním o pozemcích, ke kterým má NG příslušnost hospodařit dle výpisu z katastru nemovitostí;

- nadhodnocení účtů účtové skupiny 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný ve výkazu Rozvaha celkem o 3 839 149,85 Kč vzniklo nezaúčtováním inventarizačních rozdílů zjištěných u tohoto majetku. Tím došlo k porušení § 30 zákona o účetnictví;
- nadhodnocení účtu 021 – Stavby ve výkazu Rozvaha o 2 485 423 Kč vzniklo změnou původní pořizovací ceny nemovitosti (přeceněním) v průběhu jejího užívání účetní jednotkou. Tím došlo k porušení § 25 zákona o účetnictví.

NK

- neprůkaznost vykazovaného stavu nákladů a výnosů ve Výkazu zisku a ztráty ve výši 221 712 130,65 Kč a neprůkaznost vykazovaného stavu pasiv ve výkazu Rozvaha ve výši 12 464 624,48 Kč vznikly tím, že NK u 535 účetních dokladů neprokázala, že byly opatřeny podpisovým záznamem osoby odpovědné za účetní případ, tzn. neprokázala všechny povinné skutečnosti účetních dokladů stanovené v § 11 zákona o účetnictví, 3 účetní zápisy provedla bez účetního dokladu, a proto nelze tyto účetní doklady a zápisy považovat podle § 33a za průkazné účetní záznamy;
- neprůkaznost vykazovaného stavu majetku ve výkazu Rozvaha ve výši 12 413 552,27 Kč vznikla neprovedením inventarizace některých majetkových účtů v souladu se zákonem o účetnictví (u majetku, u kterého zákon o účetnictví stanovuje inventuru fyzickou, byla provedena inventura dokladová);
- podhodnocení účtu 021 – Stavby ve výkazu Rozvaha o 174 146 853 Kč vzniklo nevedením nemovitých kulturních památek v účetnictví. Tím došlo k porušení § 8 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000;
- podhodnocení účtu 381 – Náklady příštích období ve výkazu Rozvaha o 1 586 034,06 Kč vzniklo účtováním nákladů do nesprávného účetního období. Tím došlo k porušení § 3 a § 8 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000.

SPÚ

- neprůkaznost vykazovaného stavu majetku a závazků ve výkazu Rozvaha ve výši 9 344 604,89 Kč vznikla neprovedením inventarizace veškerého majetku a závazků, případně jejím neprovedením v souladu se zákonem o účetnictví (inventurní soupisy neobsahovaly vždy všechny povinné informace uvedené v § 30 odst. 2 zákona o účetnictví);
- neprůkaznost vykazovaných údajů ve Výkazu zisku a ztráty ve výši 4 711 603,40 Kč vznikla tím, že SPÚ u 25 účetních dokladů neprokázal, že byly opatřeny podpisovým záznamem osoby odpovědné za účetní případ, podpisem osoby odpovědné za jeho zaúčtování nebo obsah účetního případu, tzn. neprokázal všechny povinné skutečnosti účetních dokladů stanovené v § 11 zákona o účetnictví, a proto nelze tyto účetní doklady považovat podle § 33a za průkazné účetní záznamy;
- podhodnocení účtu 021 – Stavby ve výkazu Rozvaha o 81 866 488,80 Kč vzniklo nezaúčtováním veškerého majetku, který na základě usnesení vlády ze dne 9. 5. 2001 č. 464 převzal SPÚ k 1. 1. 2002 ze státního zámku Vizovice a od okresního úřadu Žďár nad Sázavou. Tím došlo k porušení § 8 zákona o účetnictví;
- nadhodnocení účtu 022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí ve výkazu Rozvaha o 2 159 627,40 Kč vzniklo účtováním technického zhodnocení obytného domu na nesprávný účet. Tím došlo k porušení § 7 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000;
- podhodnocení účtu 021 – Stavby ve výkazu Rozvaha o 1 960 618,03 Kč vzniklo nezařazením zkolaudované stavby do užívání. Tím došlo k porušení § 7 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000;
- podhodnocení účtu 602 – Tržby z prodeje služeb ve Výkazu zisku a ztráty o 217 572 Kč vzniklo provedením účetními metodami nepovolené kompenzace nákladů a výnosů (část tržeb nebyla zúčtována a peněžní prostředky byly vyplaceny jako odměna hudebníkům bez zaúčtování tohoto nákladu). Tím došlo k porušení § 7 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000;
- nadhodnocení účtů účtové třídy 5 – Náklady ve Výkazu zisku a ztráty o 208 881,80 Kč vzniklo účtováním nákladů do nesprávného účetního období. Tím došlo k porušení § 3 a § 8 zákona o účetnictví a k porušení opatření MF čj. 283/76 104/2000.

3.2 Další zjištění

3.2.1 Neprůkaznost účetnictví

Všechny kontrolované osoby porušily § 8 odst. 1 zákona o účetnictví v platném znění pro rok 2002, který účetním jednotkám stanoví povinnost vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů. V § 8 odst. 4 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci.

U MK bylo zjištěno, že ne všechny účetní záznamy v účetnictví MK byly průkazné a účetní jednotka neprovedla inventarizaci majetku a závazků (viz bod 3.1 tohoto kontrolního závěru).

U ND, NG a SPÚ bylo zjištěno, že ne všechny účetní záznamy v účetnictví těchto účetních jednotek byly průkazné a účetní jednotky neprovedly inventarizaci veškerého majetku a závazků, případně provedená inventarizace nebyla v souladu se zákonem o účetnictví (viz bod 3.1 tohoto kontrolního závěru).

U NK bylo zjištěno, že ne všechny účetní záznamy v účetnictví NK byly průkazné a účetní jednotka neprovedla inventarizaci majetku a závazků v souladu se zákonem o účetnictví (viz bod 3.1 tohoto kontrolního závěru).

Všechny kontrolované osoby měly proto v účetním období roku 2002 účetnictví neprůkazné.

Tabulka č. 6 – Rozsah předmětu v účetnictví jednotlivých kontrolovaných osob v účetním období roku 2002

(v Kč)

Předmět účetnictví	Zobrazení	MK	ND	NG	NK	SPÚ
Aktiva/Pasiva	v hlavní knize	970 918 970,01	2 119 338 110,00	1 730 666 760,00	464 510 160,00	265 123 670,00
Výdaje	v hlavní knize	4 809 333 595,72				
Náklady	v hlavní knize		561 846 080,00	287 200 600,00	238 356 940,00	223 385 190,00
Příjmy	v hlavní knize	141 374 310,53				
Výnosy	v hlavní knize		561 980 690,00	282 551 510,00	217 608 920,00	231 172 890,00
Ostatní skutečnosti*)	v knihách podrozvahových účtů	202 890 852,37				

*) Skutečnosti, o kterých se neúčtuje v soustavě podvojného účetnictví a jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky.

3.2.2 Nesprávnosti v příloze účetní závěrky k 31. 12. 2002

U jednotlivých kontrolovaných osob byly zjištěny nesprávnosti v příloze ÚZ. Celková nesprávnost v příloze ÚZ v údajích, které nejsou předávány k další agregaci, je uvedena v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7 – Celková nesprávnost v příloze účetní závěrky k 31. 12. 2002

Kontrolovaná osoba	Nesprávnost v Kč
MK	607 164 830,82
NK	477 592 994,00

Na nesprávnostech v příloze ÚZ se podílely následující skutečnosti:

MK

- neuvedení informací o skutečnosti, že významný přírůstek ve výši 398 930 227,93 Kč na účtech 021 – Stavby a 901 – Fond dlouhodobého majetku vznikl z důvodu opožděného

zaúčtování nemovitých kulturních památek; tyto údaje měly být uvedeny již v účetní závěrce k 31. 12. 2001;

- neuvedení informací o skutečnostech, které byly sledovány na podrozvahových účtech ve výši 202 890 852,37 (viz bod 3.2.3 tohoto kontrolního závěru);
- neuvedení informací o nárocích na úroky z prodlení ve výši 3 012 482,69 Kč a 302 396,78 Kč, které nebyly sledovány na podrozvahových účtech;
- neuvedení vysvětlujících a doplňujících informací k pohledávkám převzatým ze zrušených organizací a k pohledávce za dlužníkem v konkursu ve výši 1 888 153,05 Kč;
- neuvedení informací, že zvýšení stavu vykazovaného na účtech 031 – Pozemky a 901 – Fond dlouhodobého majetku ve výši 140 230 Kč vzniklo vlivem opožděného zaúčtování pozemku, ke kterému má MK právo hospodaření od 1. 4. 1993;
- neuvedení informací, které by vysvětlovaly záporný konečný zůstatek účtu 263 – Ceniny ve výši minus 488 Kč;
- neuvedení informací o věcných břemenech spojených s nemovitostmi.

ND

- neuvedení informací o skutečnostech, jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky (údaje vedené na podrozvahových účtech a v operativní evidenci, viz bod 3.2.3 tohoto kontrolního závěru).

NK

- neuvedení informací o podstatném pohybu na účtech 021 – Stavby a 901 – Fond dlouhodobého majetku ve výši 477 534 824 Kč, který byl způsoben odúčtováním chybně zaúčtovaného technického zhodnocení na pronajímané kulturní památce;
- neuvedení informací, které by vysvětlovaly záporný konečný zůstatek účtu 378 – Jiné pohledávky ve výši minus 58 170 Kč;
- údaje ve formalizované části přílohy nenavazují na analytické účty.

Kromě výše uvedených nesprávností neobsahovala příloha ÚZ u žádné z kontrolovaných osob informace o účetních metodách použitých v účetním období 2002 (např. způsob účtování zásob, způsob oceňování zásob na skladě, způsob přepočtu cizích měn na českou měnu, způsob oceňování majetku vytvořeného ve vlastní režii, způsob odepisování a způsob vytváření položek časového rozlišení).

3.2.3 Podrozvahové účty

MK na podrozvahových účtech nesledovalo příslušenství ke dvěma pohledávkám a tím podhodnotilo podrozvahové účty minimálně o 3 314 879,47 Kč. MK ani v průběhu kontroly neprokázalo oprávněnost sledování pohledávek za jednotlivými subjekty na účtech 991 – Pohledávky za manka a škody ve výši 22 775 Kč a 992 – Odepsané pohledávky ve výši 202 157 538,72 Kč, z níž pohledávka (převzatá ze zrušené organizace Služby kulturním zařízením v roce 1993) za Ministerstvem pracovních sil (zrušeným v roce 1957) je stále sledována (ve výši 201 811 125,04 Kč). MK neinventarizovalo k datu ÚZ skutečnosti, které jsou sledovány na podrozvahových účtech.

ND nesledovalo na podrozvahových účtech cizí majetek, který využívalo a který sledovalo v operativní evidenci. ND na podrozvahových účtech rovněž nesledovalo skutečnosti, jejichž znalost je podstatná pro posouzení jeho majetkoprávní situace, např. pohledávky ze smluvních pokut a úroků z prodlení nebo odepsané pohledávky.

NK sledovala na podrozvahovém účtu 998 4 – Materiál CO materiál civilní obrany v hodnotě 53 850,80 Kč. Tento materiál byl v únoru roku 2002 pro opotřebovanost a další nepoužitelnost vyřazen, přesto k datu ÚZ proběhla dokladová inventura, která tuto skutečnost nezjistila. NK nesledovala na podrozvahových účtech odepsané pohledávky za dlužníky v celkové výši 13 148 Kč.

SPÚ nesledoval na podrozvahových účtech využívaný cizí majetek, na podrozvahových účtech rovněž nesledoval odepsanou pohledávku ve výši 13 000 Kč.

3.2.4 Ostatní zjištění

- **Příslušnost hospodařit s majetkem státu**

MK

MK v ÚZ vykazuje na účtu 311 – Odběratelé pohledávku za obchodní společností ve výši 1 888 153,05 Kč. Tato pohledávka byla převzata ze zrušené organizace Služby kulturním zařízením (státní příspěvkové organizace zrušené Rozhodnutím ministra kultury ČR č. 38/1992 o zrušení organizace Služby kulturním zařízením k 31. 3. 1993). MK prostřednictvím advokátky podalo žalobu o zaplacení částky nejprve k místně nepřislušnému soudu. Následné soudní řízení bylo přerušeno, neboť na majetek společnosti byl prohlášen konkurs. MK pohledávku nepřihlásilo do konkursního řízení. V důsledku těchto skutečností nebylo MK k 31. 12. 2002 účastníkem konkursního řízení. Informace související s touto pohledávkou MK nezmínilo v příloze účetní závěrky k 31. 12. 2001 ani k 31. 12. 2002.

Pozemky v Stehelčevsi (o výměře 605 m²) měly být na základě Rozhodnutí ministra kultury České republiky č. 4/1993 z 15. března 1993 převedeny ze zrušené státní příspěvkové organizace Služby kulturním zařízením na MK, a to ke dni 1. 4. 1993. V katastru nemovitostí ještě v době kontroly bylo zapsáno právo hospodaření pro zrušenou organizaci Správa kulturních zařízení ministerstva kultury. V rozporu s § 7 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, nezaslalo MK v zákonem stanovené lhůtě příslušnému orgánu listiny rozhodné pro záznam do katastru nemovitostí podle § 7 odst. 1 tohoto zákona.

NK

Soupis majetku, s nímž byla NK oprávněna hospodařit ke dni 31. 12. 2001, s výjimkou soupisu knihovních fondů, který je uveden v příloze č. 2 Statutu, nesouhlasí vždy se stavem majetku NK v účetnictví k datu 31. 12. 2001. Část staveb, které jsou vyjmenovány v příloze č. 1 Statutu, NK v roce 2002 nevedla v účetnictví, ale pouze v evidenci majetku. Dvě ze staveb, které NK vedla k 31. 12. 2001 v účetnictví, nebyly uvedeny ve Statutu. U zámku Filipov byl zjištěn rozdíl mezi oceněním v analytické evidenci majetku a mezi oceněním majetku ve Statutu NK. Dva pozemky, které byly vedeny v účetnictví NK k 31. 12. 2001, nebyly uvedeny ve Statutu.

SPÚ

SPÚ nevedl ve svém účetnictví veškerý majetek, ke kterému měl dle katastru nemovitostí příslušnost hospodařit k 31. 12. 2002 v katastrálních územích Jaroměřice nad Rokytou, Buchlovice, Náměšť nad Oslavou, Telč a Vizovice. Současně SPÚ vedl v účetnictví majetek, ke kterému dle katastru nemovitostí neměl příslušnost hospodařit.

- **Analytická evidence**

NK

Peněžní částky v knihách analytické evidence neodpovídaly vždy souhrnným peněžním částkám na příslušných syntetických účtech. Příčinami bylo nezaúčtování nemovitých kulturních památek, vedených v analytické evidenci, do účetnictví (účet 021 – Stavby), nezavedení některého majetku, který byl veden v účetnictví, do analytické evidence (účet 028 – Drobný dlouhodobý hmotný majetek), zavedení některého majetku do analytické evidence dvakrát (účet 022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí) a zaúčtování některého majetku dvakrát (účet 032 – Umělecká díla a předměty).

SPÚ

Peněžní částky v knihách analytické evidence neodpovídaly vždy souhrnným peněžním částkám na příslušných syntetických účtech. Byla zjištěna i obsahová nesprávnost analytické

evidence. V analytické evidenci k účtu 021 – Stavby byl evidován software a traktor. V analytické evidenci k účtu 022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí byly evidovány stavby a pozemky. V analytické evidenci k účtu 552 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku byl evidován software.

- **Bilanční diskontinuita**

SPÚ

SPÚ porušil ustanovení § 19 odst. 4 zákona o účetnictví tím, že konečné zůstatky rozvahových účtů k 31. 12. 2001 nenavazovaly vždy na počáteční zůstatky rozvahových účtů k 1. 1. 2002.

- **Nesprávná aplikace účetních metod**

MK

MK od roku 1998 nesprávně aplikovalo účetní metody stanovené pro možnost vzájemného zúčtování pohledávek a závazků. V důsledku nesprávných účetních zápisů o skutečnostech souvisejících s nájemní smlouvou a s kompenzací nájemného nepeněžním plněním – službami byly nesprávně vykazovány v účetní závěrce k 31. 12. 1998 a v každém následujícím roce konečné zůstatky na účtech 321 – Dodavatelé, 964 – Saldo výdajů a nákladů a 965 – Saldo příjmů a výnosů.

MK účtovalo o nákupu nového osobního automobilu při současném výkupu ojetého osobního automobilu stejného typu a výbavy v rozporu se stanovenými účetními metodami. V důsledku nesprávných účetních zápisů o těchto skutečnostech byl účet 022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí v ÚZ nadhodnocen o 652 700 Kč.

ND

ND nesprávně aplikovalo účetní metody stanovené pro časové rozlišení, aktivaci dlouhodobého hmotného majetku a oceňování zásob.

NG

NG nesprávně aplikovala účetní metody stanovené pro účtování o nemovitých kulturních památkách, technickém zhodnocení a o dlouhodobém hmotném majetku, ze kterého je pro nový dlouhodobý hmotný majetek použit zčásti materiál z původního dlouhodobého hmotného majetku.

NK

NK nesprávně aplikovala účetní metody stanovené pro účtování drobného dlouhodobého nehmotného majetku a pro účtování závazků.

SPÚ

SPÚ nesprávně aplikoval účetní metody stanovené pro oceňování majetku. SPÚ v průběhu účetního období účtoval i o nákladech a výnosech, které v účetní jednotce nevznikly.

3.2.5 Vnitřní kontrolní systém

S ohledem na nesprávnosti a zjištění uvedená v tomto kontrolním závěru nebyl v kontrolovaném období u kontrolovaných osob zaveden a udržován systém finanční kontroly, který by byl způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika související s činnostmi, které jsou předmětem účetnictví, a prostřednictvím průběžné a následné kontroly prověřit včasnost a spolehlivost informování vedoucího orgánu veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích a o jejich průkazném účetním zpracování.

Vnitřní předpisy jednotlivých kontrolovaných osob nepřispívaly vždy k vytvoření funkčního vnitřního kontrolního systému. Byla zjištěna neexistence vnitřních předpisů vyžadovaných platnou právní úpravou, případně existence vnitřních předpisů, jejichž znění nebylo vždy v souladu s platnou právní úpravou.

II. Vyhodnocení

1. Věrohodnost účetní závěrky k 31. 12. 2002

Tabulka č. 8 – Hladina významnosti a celková nesprávnost

(v tis. Kč)

Kontrolovaná osoba	Způsob určení hladiny významnosti	Hladina významnosti	Celková nesprávnost v absolutní hodnotě
MK	2 % z výdajů vykázaných ve výši 4 809 333,58	96 186,67	996 118,30
ND	2 % z aktiv vykázaných ve výši 2 119 338,11	42 386,76	2 364 120,77
NG	2 % z aktiv vykázaných ve výši 1 730 666,76	34 613,33	125 882,84
NK	2 % z nákladů (hlavní činnost) vykázaných ve výši 238 251,50	4 765,03	422 548,45
SPŮ	2 % z aktiv vykázaných ve výši 265 123,67	5 302,47	101 551,91

V souladu s doporučením mezinárodních kontrolních standardů INTOSAI byla nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, stanovena jako 2 % z hodnoty výdajů (MK), 2 % z hodnoty aktiv (ND, NG a SPŮ) a 2 % z hodnoty nákladů v hlavní činnosti (NK). Vzhledem k rozsahu zjištěných celkových nesprávností v ÚZ jednotlivých kontrolovaných osob a k jejich porovnání se stanovenou nejvyšší možnou mírou špatné evidence (hladinou významnosti) je zřejmé, že ÚZ kontrolovaných osob nepodávají ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví za účetní období roku 2002 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy.

2. Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 44 rozpočtových pravidel bylo zjištěno v celkové výši 261 747 228,63 Kč.

3. Závěrečný účet kapitoly 334 – Ministerstvo kultury za rok 2002

Účetní závěrky jednotlivých kontrolovaných osob nepodávají ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví za účetní období roku 2002 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy, a nejsou proto spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. Všechny výše uvedené zjištěné nesprávnosti u jednotlivých kontrolovaných osob byly v závěrečném účtu agregovány v číselných sestavách. Celková nesprávnost v závěrečném účtu je ve výši 4 010 222,27 tis. Kč. Z toho:

- nesprávnost ve výkazu Rozvaha organizačních složek státu 992 014,46 tis. Kč;
- nesprávnost ve výkazu Rozvaha příspěvkových organizací 2 478 758,45 tis. Kč;
- nesprávnost ve Výkazu o plnění rozpočtu 4 103,84 tis. Kč a
- nesprávnost ve Výkazu zisku a ztráty 535 345,52 tis. Kč.

Vzhledem ke zjištěným nesprávnostem v ÚZ jednotlivých kontrolovaných osob je nezbytné, aby kontrolované osoby zabezpečily provedení odpovídajících oprav ve svém účetnictví, které by odstranily výše popisované nedostatky.

4. Vypovídací schopnost závěrečných účtů kapitol

Jako povinný bod Průvodní zprávy k závěrečnému účtu kapitoly, která je předkládaná Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, není uvedení dalších důležitých skutečností, kterými jsou informace z přílohy účetní závěrky, kterou musí každá účetní jednotka zpracovávat v úplném rozsahu dle § 18 zákona o účetnictví.

Dle platného znění vyhlášky č. 419/2001 Sb. je součástí závěrečného účtu kapitoly jen formalizovaná příloha, která neposkytuje doplňující a vysvětlující údaje k předloženým účetním výkazům.

V závěrečném účtu kapitoly tak nejsou požadovány informace o skutečnostech, o kterých se neúčtuje v soustavě podvojného účetnictví, ale jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetních jednotek (využívání cizího majetku, evidence práv, o kterých se neúčtuje, nebo materiálu, jehož pořízení, uchování, udržování a sledování vyplývá z obecně platných právních předpisů). V závěrečném účtu tak chybí např. informace:

- o věcných břemenech spojených s nemovitostmi (cena práva odpovídajícího věcnému břemenu);
- o zástavních právech (přijaté zástavy, poskytnuté zástavy);
- o majetku, který je sledován na podrozvahových účtech (majetek svěřený do úschovy, zásoby přijaté ke zpracování);
- o nárocích na úroky z prodlení;
- o odepsaných pohledávkách.

Současně je nutné uvést informace k pohledávkám a závazkům vykazovaným v rozvaze, které by byly doplňujícího a vysvětlujícího charakteru (hodnota pohledávek a závazků po lhůtě splatnosti, hodnota pohledávek za dlužníky v konkursním řízení, hodnota pohledávek, které jsou předmětem právních sporů apod.).

Bez všech těchto důležitých skutečností, které nejsou předávány v rámci stanoveného výkaznictví k další agregaci, nejsou údaje předkládané v rámci závěrečného účtu kapitoly úplné a nemají dostatečnou vypovídací schopnost.

V závěrečném účtu kapitoly nejsou ani informace o skutečnostech souvisejících s převody vlastnictví (s příslušností hospodařit s majetkem státu) k nemovitostem, které podléhají vkladu do katastru nemovitostí. Za okamžik uskutečnění účetního případu je v souladu s účetními metodami považován den doručení návrhu na vklad katastrálnímu úřadu. Podmíněnost tohoto uskutečnění okamžiku účetního případu nabytím právního účinku vkladu musí být vyjádřena v příloze účetní závěrky.

Zdrojem všech těchto informací by měla být příloha účetní závěrky jednotlivých účetních jednotek.

V souladu s § 18 zákona o účetnictví je příloha nedílnou součástí účetní závěrky a její obsah je zákonem stanoven. Podle dosavadních výsledků kontrol žádná z kontrolovaných osob nepředložila přílohu v souladu se zákonem o účetnictví. Účetní jednotky nemají tak k dispozici komplexní informaci za účetní období o použitých účetních metodách, tzn. o způsobu účtování materiálu, o způsobu přepočtu cizích měn na českou měnu, o způsobu oceňování zásob na skladě, o způsobu oceňování majetku vytvořeného ve vlastní režii, o způsobu odepisování, o způsobu vytváření položek časového rozlišení apod. Tím je snížena srozumitelnost již na úrovni účetní závěrky za účetní jednotku. Ta je následně podkladem pro zpracování závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu.

Cílem závěrečného účtu by mělo být proto podání úplných a pravdivých informací v potřebném rozsahu a s dostatečnou vypovídací schopností.